

הכלב שלא נבח: מצביעי טראמפ המבוססים

רן שפיגלר

נובמבר 2016

פרויקט נרמול הבחירה של דונלד טראמפ לנשיאות ארה"ב יצא לדרך. אחדים טוענים **שהשד אינו נורא כל כך**, בעוד אחרים מסבירים כי מדובר בתוצאה מתבקשת של תהליכים כלכליים ארוכי טווח. **מאמרה של אווה אילוז** (10.11) שייך לקבוצה השנייה: התשובה לשאלה כיצד נבחר טראמפ, כך היא כותבת, "פחות מורכבת מכפי שנראה". אילוז ופרשנים אחרים מדגישים את השפעת הקפיטליזם הגלובלי על מעמד הפועלים הלבן, בעיקר במדינות "רצועת החלודה" בצפון מזרח ארה"ב. יש משהו כמעט מרגיע בהסבר פשוט כזה. איכשהו, אני לא מצליח להירגע.

במבט ראשון, שום דבר דרמטי לא קרה במחוזות צ'סטר, באקס ומונטגומרי במדינת פנסילבניה בבחירות הנשיאותיות. **טראמפ זכה בכ-440 אלף קולות** (כ-42% מכלל הקולות בשלושת המחוזות), לעומת כ-456 אלף קולות שגרף המועמד הרפובליקני מיט רומני בבחירות 2012 (כ-46% מהקולות באותה שנה) – ירידה בשיעור 3.5%. אך המבט הראשון מטעה: מדובר **בשלושת המחוזות העשירים ביותר במדינת פנסילבניה**, אשר עוטפים את העיר פילדלפיה (בה קלינטון זכתה ליותר מ-80% מהקולות). אינני מומחה לכלכלה הפוליטית של מדינת פנסילבניה, ואין בידי פילוח סוציו-אקונומי של המצביעים למועמד הרפובליקני במחוזות הנ"ל. אך אני אופתע אם מדובר בציבור בלתי-משכיל ונטול גישה למידע הרלבנטי. הקפיטליזם הגלובלי לאו דווקא פגע בו, ואולי אף היטיב עמו. בסביבה כזאת, היה סביר בעיניי אילו 15% מאלה שהצביעו לרומני ב-2012 היו נוהגים כפי שאחדים בצמרת הרפובליקנית הכריזו שיעשו, ונמנעים או בוחרים במועמד עצמאי. אבל 3.5%? זה הכל?! מועמד עמוס פגמים, שנושא על גבו קופת שרצים מוסרית ועסקית, אחד **שעשרות בכירים בממסד הביטחוני הרפובליקני (!) הכריזו עליו כסיכון לביטחון הלאומי** - וכל החבילה הזאת שווה ירידה של 3.5% בלבד במחוזות אמידים בשולי כרך קוסמופוליטי כמו פילדלפיה? כדי לקבל פרספקטיבה, טראמפ ניצח במדינת פנסילבניה כולה בפער של כ-60 אלף קולות בלבד (מתוך כשישה מיליון בוחרים).

אין תימה בעיניי שהקמפיין של טראמפ, על תרעומתו נגד הגירה ומסחר בינ"ל, משך את מעמד הפועלים במערב פנסילבניה. ההפתעה היא שנראה כי תכנים אלה, ובעיקר האישיות של טראמפ והתנהלותו, לא הביאו לנטישה המונית של בוחרים רפובליקנים מבוססים במזרח. אפקט זה אינו בולט לעין כמו אלה שתפסו את הכותרות – נהיית מעמד הפועלים הלבן אחרי טראמפ, או שיעורי ההשתתפות המאכזבים של השחורים – מכיוון שמדובר בנטישה **שלא** התרחשה. אבל כמו הכלב שלא נבח בסיפור שרלוק הולמס הידוע, מדובר באפקט שעשוי להיות לא פחות חשוב, והרבה יותר מטריד (בהנחה שהמדגם הקטנטן שלי מייצג תבנית כללית יותר). אני נזכר בכך שעליית הימין הקיצוני באירופה בין מלחמות העולם התאפשרה משום שהקומוניסטים הפחידו את הבורגנות יותר

מהפשיסטים. מה היה זה בקלינטון או באגף הליברלי אותו ייצגה, שהרתיע את הרפובליקנים במחוזות הנ"ל עד כדי כך שהם הטילו את פתקם עבור מועמד נקלה כמו טראמפ – במקום, למשל, להימנע?

לשאלות אלה משמעות אופרטיבית. פרשנים כמו אילוז גורסים כי האגף הליברלי צריך (ויכול) לגבש אסטרטגיית חיבור למעמד הפועלים הזנוח. אכן, ייתכן שברני סנדרס היה מצליח בקרבם יותר מקלינטון. אולם סביר שהוא היה מאבד באותה נשימה את המרכז הבורגני. בחלומם של אינטלקטואלים מהשמאל, ההיפסטריום של ברוקלין צועדים שלובי זרועות עם אנשי הצווארון הכחול באהיו. אפילו אם הטינה התרבותית שאני משער שקיימת בין שתי קבוצות אלה ניתנת לגישור, האם הדבר אפשרי מבלי להבריא את המרכז? הדילמה רלבנטית גם בישראל. לאחר כל כישלון של השמאל בבחירות, עולה התביעה להרפות מעט ממדינת תל אביב ולהתחבר לאלקטורט מסורתי של הימין בפריפריה. כשמפלגת העבודה ניסתה לנהוג כך באמצעות פרץ או יחימוביץ', היא איבדה את המרכז הבורגני לטובת אנשים כמו יאיר לפיד, שמיהר לכרות ברית אחים עם הבית היהודי ואחר כך לנהל קמפיין נגד "שוברים שתיקה".

גם בארה"ב וגם בישראל, חשוב שלא נקפוץ להסברים פשטניים לרעידת האדמה שהתחוללה ב-8 בנובמבר, ושנבין קצת יותר טוב את הכוחות המטרידים שהשאירו מצביעים רבים כל-כך במרכז המבוסס עם טראמפ. אני מפנה את השאלה הזאת גם אל מצביעים כמוני, שחוששים כי הממשלה הנוכחית מוליכה את הדמוקרטיה הישראלית אל עברי פי פחת. לו היה עולה מצד שמאל דמגוג נרקיסיסטי עם פתיל קצר ובלי סקרנות אינטלקטואלית, האם גם אני הייתי סותם את האף ובוחר בו רק כדי להעיף את נתניהו?